

ПЕРЕДМОВА

Істотне розширення тематики й спрямування історичних досліджень, пов'язане з їх вивільненням з ідеологічних лещат, здатне допомогти незалежній Українській державі не лише віднайти, а й зберегти себе у реаліях сучасної дійсності. Глибоке, всебічне, а, головне, неупереджене знання свого минулого має істотно допомогти у визначенні й неухильному дотриманні як внутрішньополітичних, так і зовнішньополітичних орієнтирів. В умовах конфлікту між глобалізаційними процесами й необхідністю збереження власних традицій, культури, специфіки розвитку, що загострюється, вкрай необхідно спиратися на бачення й неупереджене усвідомлення героїчних, а часом і трагічних сторінок історії свого народу. Усестороння й об'єктивна оцінка фактів, явищ та подій минулого має істотно допомогти не лише чіткому окресленню перспектив майбутнього розвитку, цінностей та орієнтирів, опора на які буде найбільш ефективна для подальшого поступу. Неухильне дотримання послідовної й нерозривної єдності між минулим, сучасним та майбутнім істотно допоможе уникнути сліпого наслідування традицій та форм розвитку, притаманних іншим країнам.

Враховання ж зарубіжного досвіду й всебічно обґрунтований відбір тих його форм, котрі не лише можливі, а й такі, що можуть і мають бути ефективними у реаліях незалежної української держави, неможливе без неухильного дотримання дійсно національної політики, базованої на вітчизняних традиціях, формах та специфіці. Саме така політика не лише допоможе у підвищенні добробуту громадян України й поваги до української держави на міжнародній арені, а й сприятиме консолідації українського суспільства. Й, навпаки, сліпе копіювання зарубіжного досвіду лише поглиблюватиме розкол у суспільстві, частина якого перейде на інші, чужі українству, цінності, досвід та орієнтири, а інша – притримуватиметься традиційних засад функціонування усіх сторін суспільного життя. Історичний досвід підказує, що подібний суспільний розкол, що базується на необхідності вибору між традиційними та імпортованими, але чужими, нормами та напрямками, рано чи пізно може привести до революційних перетворень, основною метою яких буде спроба уніфікації цінностей та орієнтирів розвитку держави.

Тому важливими є всебічні та неупереджені історичні дослідження найрізноманітніших аспектів минулого українського народу. Створення їх не лише допоможе у формулюванні та конкретизації української ідеї, спроможної посилити консолідаційні процеси, сприятиме подальшому будівництву незалежної української держави на традиційних національних основах, що, як показує практика, є ефективним засобом й гарантією побудови міцної, процвітаючої й впливової у міжнародних колах держави.

Крім того масштабна всебічна популяризація студій з вітчизняної історії у широких колах громадськості буде корисною не лише у справі об'єднання зусиль вітчизняних учених-істориків в науковій роботі та підйому та зміцненню патріотичних і об'єднувачих настроїв у суспільстві, а й у формуванні орієнтирів подальшого розвитку незалежної української держави.

Цим основним завданням й підпорядкована структура даного збірника, що уже у чотирнадцятий раз виходить у світ. Дослідження, що публікуються на сторінках видання, присвячені актуальним та дискусійним питанням вітчизняної історії XIX – початку XX ст. Різноманітні як за проблематикою, так і за

спрямуванням, вони не лише висвітлюють недостатньо ґрунтовно розкриті раніше сторінки історії українських земель вказаного періоду, а й стимулюють наукові дискусії, покликані спрямувати вітчизняну історіографію у нове русло й достойно інтегрувати її у європейські історичні студії.

Структура збірника, як і його попередніх випусків, у повній мірі підпорядкована новим тенденціям історичних наукових досліджень у сфері минулого України. На шпальтах видання знайшлося місце для соціально-економічних, політичних, культурологічних та біографічних доробків; статей, що стосуються актуальних історіографічних, джерелознавчих проблем, питань аграрної історії. Завдяки досить широкому спектру тематики наукових досліджень, об'єднаних у виданні, їх глибині та дискусійності, черговий випуск збірника представлятиме значний інтерес не лише для науковців – дослідників минулого українських земель, викладачів та студентів вищих навчальних закладів гуманітарного профілю, а й для широкого кола вдумливих, сумлінних та небайдужих до вітчизняної історії читачів.